

Guia docent de l'assignatura "Sistemes dinàmics"**2011/2012**

Codi: 100118

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500149 Matemàtiques	777 Graduat en Matemàtiques	OT	0	0

Contacte

Nom : Joan Torregrosa Arús

Email : Joan.Torregrosa@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Equacions diferencials ordinàries: existència i unicitat de les solucions del problema de Cauchy. Resolució de sistemes diferencials lineals amb coeficients constants.

Àlgebra lineal: espais i subespais vectorials, diagonalització de matrius.

Objectius i contextualització

Aquest curs és una iniciació a la teoria moderna de sistemes dinàmics. Un primer objectiu és que l'alumne es familiaritzi amb la noció abstracte de sistema dinàmic i els conceptes bàsics d'aquesta teoria: estabilitat, atractor, conjunts invariants, omega límits, etc. El segon objectiu és entendre com és el comportament local, tant dels sistemes dinàmics discrets com els continus, en l'entorn d'un punt d'equilibri o d'una òrbita periòdica. Aquest comportament local es basa en la classificació topològica dels sistemes lineals a \mathbb{R}^n , tant els que venen determinats pel flux d'equacions diferencials ordinàries (sistemes dinàmics continus) com els que provenen de la iteració de funcions (sistemes dinàmics discrets). Els sistemes lineals són molt importants. D'una banda perquè apareixen en l'estudi de molts fenòmens físics d'interès i d'altra banda perquè són la primera aproximació de sistemes més complicats.

La Teoria qualitativa de les equacions diferencials es va iniciar amb els treballs de Poincaré cap a l'any 1880 en relació amb els seus treballs de Mecànica Celest i tracta de conèixer propietats de les solucions sense necessitat de resoldre les equacions, entre altres coses perquè la resolució no és factible. Aquest enfoc qualitatiu, quan es combina amb mètodes numèrics adequats, és, en alguns casos, equivalent a tenir les solucions de l'equació. Tractarem doncs de que l'alumne conegui alguns resultats bàsics de la teoria qualitativa (Teoremes de Liapunov, Teorema de Hartman i Teoremes de les varietats estable i central) sobre l'estructura local dels punts crítics i les òrbites periòdiques i en el cas de \mathbb{R}^2 s'iniciï en el problema de detectar l'existència d'òrbites periòdiques via els teoremes de Poincaré-Bendixon i Bendixon-Dulac.

L'últim objectiu és el d'introduir les tècniques per entendre la dinàmica global discreta. L'exemple principal serà el d'una família paramètrica de sistemes dinàmics discrets: les aplicacions unimodals, i que (per alguns valors dels paràmetre) presenten una dinàmica que porta de manera senzilla a la noció de sistema caòtic. Per aquests sistemes l'aproximació numèrica no és factible i per entendre la seva dinàmica calen noves eines. Els sistemes caòtics es presenten sovint a les aplicacions (problemes de predicció meteorològica, circuits elèctrics, etc).

Competències i resultats d'aprenentatge

1274:E01 - Comprendre i utilitzar el llenguatge matemàtic

1274:EXX.18 - Conocer la resolución de ciertos problemas teóricos así como conocer la existencia de ciertos problemas abiertos en la teoría de ecuaciones en derivadas parciales y de sistemas dinámicos

1274:E02 - Identificar les idees essencials de les demostracions d'alguns teoremes bàsics i saber-les adaptar per obtenir altres resultats

1274:EXX.16 - Saber aplicar las herramientas dinámicas descritas en las clases de teoría para describir procesos regidos por ecuaciones diferenciales.

1274:E05 - Assimilar la definició d'objectes matemàtics nous, de relacionar-los amb altres coneguts i de deduir les seves propietats

1274:EXX.17 - Saber demostrar resultados de ecuaciones en derivadas parciales y sistemas dinámicos.

1274:E10 - Demostrar una elevada capacitat d'abstracció.

1274:EXX.18 - Conocer la resolución de ciertos problemas teóricos así como conocer la existencia de ciertos problemas abiertos en la teoría de ecuaciones en derivadas parciales y de sistemas dinámicos

1274:G04 - Seran capaços de transmetre coneixements, procediments, resultats i idees matemàtiques.

1274:EXX.16 - Saber aplicar las herramientas dinámicas descritas en las clases de teoría para describir procesos regidos por ecuaciones diferenciales.

1274:G05 - Hauran desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia

1274:EXX.17 - Saber demostrar resultados de ecuaciones en derivadas parciales y sistemas dinámicos.

Continguts

1. Sistemes Dinàmics a espais Euclidians.

- Sistemes dinàmics definits per equacions diferencials i per difeomorfismes.
- Òrbites; punts crítics i òrbites periòdiques.
- Conjunts invariants i conjunts límit.
- Atractors. Estabilitat Liapunov.
- Conjugació de sistemes dinàmics.

2. Estudi de la dinàmica local, discreta i continua.

- Punts regulars Teorema del flux tubular.
- Punts crítics i punts fixos: Solucions dels sistemes lineals.
- Classificació topològica dels sistemes lineals continus i discrets.
- Estabilitat; Funcions de Liapunov;
- Teorema de Hartman, de la varietat estable i de la varietat central.
- Òrbites periòdiques: Aplicació de Poincaré i estabilitat.

3. Dinàmica global en sistemes continus.

- Equacions diferencials ordinàries a \mathbb{R}^2 : Teorema de Poincaré-Bendixon, Teorema de Bendixon-Dulac, Existència i unicitat de cicles límit, Equació de Liénard.
- Equacions diferencials ordinàries en dimensió major que 2.

4. Dinàmica global en sistemes discrets.

- Iteració en dimensió 1 i 2.
- Les aplicacions unimodals.
- Caos. El shift de Bernoulli. La ferradura de Smale.

Metodologia

Aquesta assignatura té dues hores setmanals de teoria. A més hi haurà 14 sessions dedicades a resoldre problemes. Els dubtes que sorgeixin es poden preguntar durant la classe o a les hores de consulta del professor. El treball sobre aquests problemes es recolza en els conceptes introduïts a classe de teoria, els enunciats dels teoremes, i les seves demostracions, ja que molt sovint les tècniques seran semblants. Periòdicament, cada alumne serà convidat a presentar la resolució d'algun problema i exposar-lo a la pissarra.

A més, l'assignatura disposa d'una pàgina al "campus virtual" on s'aniran penjant les llistes de problemes, material addicional i qualsevol informació relacionada amb l'assignatura.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de Teoria	29	1.16	1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16
Classes de problemes	14	0.56	1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16
Seminaris	6	0.24	1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.17
Tipus: Autònomes			
Estudi de teoria	34	1.36	1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.18 , 1274:EXX.17
Preparació d'examen	15	0.6	1274:EXX.18 , 1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16
Realització de problemes	48	1.92	1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16

Avaluació

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació continuada 1	40%	1	0.04	1274:EXX.18 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16
Avaluació continuada 2	60%	3	0.12	1274:EXX.18 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.18
Prova de recuperació	100%	0	0.0	1274:EXX.18 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.17 , 1274:EXX.16 , 1274:EXX.18

Bibliografia

R. L. Devaney, *An introduction to Chaotic Dynamical Systems*, Benjamin/Cummings Publishing, 1986

L. Perko, *Differential Equations and Dynamical Systems*.

C. Chicone, *Ordinary Differential Equations with Applications*, Springer 1999.

F. Mañosas, *Curs d'equacions diferencials*, 2007.